



СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ТА ОЦІНКА УСПІХУ ПРОЄКТУ

Шпотюк Анастасія

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту

Приватного вищого навчального закладу

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет

імені академіка Степана Дем'янчука»

м. Рівне, Україна

Управління проєктами є ключовим елементом у сучасному бізнесі, що забезпечує успіх організації на ринку. Процес управління проєктами включає кілька етапів, таких як планування, виконання, контроль і завершення, що дозволяє досягти поставлених цілей [1]. Основним завданням управління проєктами є досягнення цілей з урахуванням обмежень ресурсів, часу та бюджету. Для цього необхідно використовувати сучасні методології, які підвищують ефективність управління проєктами.

Традиційні підходи до управління проєктами, такі як Waterfall (каскадна модель), є одним із найстаріших підходів у цій сфері. Цей підхід передбачає послідовне виконання етапів проєкту від початку до кінця. Каскадна модель корисна для проєктів із чітко визначеними вимогами, але її недоліком є недостатня гнучкість у разі зміни вимог [2]. Іншим класичним підходом є Critical Path Method (метод критичного шляху), що застосовується для визначення мінімального часу завершення проєкту [7]. Цей підхід дозволяє керівникам проєктів сфокусуватися на критичних завданнях, які мають найбільший вплив на тривалість проєкту.

У відповідь на виклики сучасного динамічного бізнес-середовища розвинулися гнучкі підходи до управління проєктами, зокрема Agile та Scrum. Agile дозволяє здійснювати управління проєктами з високим рівнем невизначеності та зміни вимог [12]. Основними перевагами Agile є гнучкість, швидка адаптація до змін і високий рівень співпраці між командами. Scrum є однією з фреймворків Agile і використовується для управління програмними проєктами. Scrum забезпечує організацію роботи команди через короткі ітерації, звані спринтами [3].

Іншими популярними методологіями є Lean та Six Sigma, які орієнтовані на підвищення ефективності процесів і мінімізацію витрат. Lean-філософія підкреслює важливість усунення непотрібних витрат і зосередження на створенні цінності для клієнтів [14]. Six Sigma концентрується на поліпшенні якості шляхом зменшення кількості дефектів і варіацій у процесах [9]. Поєднання цих двох підходів дозволяє організаціям досягати високої ефективності та якості виконання проєктів.



Для ефективного управління проектами використовуються спеціалізовані інструменти та платформи. Одним із найбільш популярних інструментів є Microsoft Project, який надає керівникам проектів можливості для планування, відстеження та контролю виконання проектів [4]. Також широко застосовується Trello для організації роботи команд, яке надає можливості гнучкого управління завданнями [13]. Серед інших інструментів варто виділити Jira, яка використовується в основному в IT-проектах і дозволяє здійснювати Agile-управління, та Asana, яка забезпечує організацію та координацію завдань у командних проектах [15].

Оцінка успіху проекту є критично важливим аспектом для його управління. Існує кілька ключових показників, які використовуються для оцінки результативності проектів. Традиційно успіх проекту оцінюється за трьома основними критеріями: досягнення цілей у визначені строки, дотримання бюджету та забезпечення якості результатів [8]. У сучасних підходах також використовуються процесні показники, такі як рівень задоволеності клієнтів і стейкхолдерів, а також ефективність використання ресурсів [6]. Наприклад, Stakeholder Satisfaction Index дозволяє визначити, наскільки успішно проект задовольнив вимоги та очікування зацікавлених сторін.

Оцінка гнучкості проекту здійснюється через застосування різних метрик, які вимірюють здатність проектної команди адаптуватися до змін і забезпечувати відповідність вимогам клієнтів та стейкхолдерів. Ось кілька ключових індикаторів гнучкості проекту:

1. Velocity (швидкість виконання)

Velocity — це метрика, що вимірює кількість роботи (зазвичай у вигляді User Stories або завдань), яку команда здатна виконати за одну ітерацію. Високий рівень Velocity свідчить про те, що команда ефективно працює і здатна швидко адаптуватися до змін у вимогах. Проте важливо, щоб Velocity була стабільною протягом кількох ітерацій, що вказує на адаптивність і стійкість процесу [8].

2. Lead Time (час виконання)

Lead Time вимірює час, необхідний для виконання окремої задачі від моменту її отримання до моменту завершення. У гнучких проектах короткий Lead Time є показником того, що команда може швидко реагувати на зміни або нові вимоги. Зменшення цього показника демонструє підвищення гнучкості процесів [9].

3. Customer Satisfaction (задоволеність клієнта)

Рівень задоволеності клієнта є ще одним важливим показником гнучкості проекту. В Agile-проектах клієнт є важливим учасником процесу і регулярно бере участь у нарадах та оглядах результатів кожної ітерації. Високий рівень задоволеності клієнта свідчить про те, що проектна команда успішно адаптується до його вимог і вчасно вносить корективи у процес [6].



4. Flexibility Index (індекс гнучкості)

Деякі організації впроваджують спеціальні індекси для оцінки гнучкості проєктів. **Flexibility Index** є композитною метрикою, яка оцінює здатність команди до швидких змін, адаптації до нових вимог та ефективності роботи в умовах постійних змін. Такий індекс враховує швидкість реакції на зміни, частоту зміни вимог та успішність інтеграції змін у процес проєкту [12].

5. Adaptation Time (час на адаптацію)

Ця метрика визначає час, необхідний команді для адаптації до нових вимог або умов. Чим менший цей показник, тим гнучкіше команда працює. Високий рівень гнучкості передбачає мінімальні затримки на адаптацію, що дозволяє команді швидко переключатися на нові завдання або коригувати попередньо визначені цілі [13].

У традиційних підходах до управління проєктами, таких як каскадна модель (Waterfall), гнучкість майже відсутня. Це пояснюється тим, що всі вимоги визначаються на початку проєкту, а зміни, що виникають під час виконання, вносяться з великим ризиком порушення строків та бюджету [2]. На противагу цьому, гнучкі методології передбачають постійну роботу з оновленням вимог, що дозволяє команді залишатися ефективною навіть в умовах нестабільності. Важливим аспектом є те, що гнучкість не завжди означає швидкість виконання. Іноді для досягнення високого рівня гнучкості проєкту необхідно витратити додатковий час на інтеграцію нових вимог або переробку плану. Однак це виправдано, якщо результатом є кінцевий продукт, який краще відповідає потребам ринку та клієнта [11].

Сучасні проєкти часто реалізуються в умовах високої невизначеності, швидкої зміни технологій та вимог. Це стосується як проєктів у сфері інформаційних технологій, так і в інших галузях, де ринкова кон'юнктура постійно змінюється. У таких умовах гнучкість є не просто перевагою, а необхідністю для забезпечення конкурентоспроможності та успішної реалізації проєктів [5]. Проєктні команди, які демонструють високий рівень гнучкості, мають більше шансів на успішну реалізацію проєктів з урахуванням змін, які виникають протягом їх виконання. Це дозволяє уникати витрат на непотрібні або застарілі рішення, мінімізує ризики та підвищує задоволеність клієнтів.

Хоча сучасні методології управління проєктами мають численні переваги, вони також стикаються з певними викликами. Наприклад, використання гнучких підходів, таких як Agile, може бути складним для великих корпорацій із складними структурами управління [5]. Крім того, застосування методологій, таких як Lean і Six Sigma, може бути недостатньо ефективним у швидкозмінних проєктах, де критичне значення має швидкість ухвалення рішень. Перспективним напрямком є розвиток гібридних моделей управління проєктами, які поєднують у собі елементи



як класичних, так і гнучких підходів. Наприклад, модель Water-Scrum-Fall поєднує традиційну каскадну модель для високорівневого планування з гнучкими спринтами для виконання проєктів [10].

Вважаю, що ефективне управління проєктами в сучасних умовах неможливе без впровадження гнучких підходів. Agile-методології дозволяють швидко адаптуватися до змін, що є критично важливим у швидкозмінних ринкових умовах. Однак класичні підходи, такі як каскадна модель, також мають своє місце в управлінні великими проєктами, де важлива чіткість планування та контроль виконання на кожному етапі. Крім того, впровадження інструментів управління проєктами, таких як Jira та Microsoft Project, дозволяє значно підвищити ефективність управління та контроль за виконанням завдань. Загалом, успіх проєкту визначається не лише відповідністю встановленим вимогам, але й гнучкістю у його реалізації та задоволеністю стейкхолдерів.

Сучасні методології управління проєктами пропонують широкий вибір підходів, що дозволяють адаптуватися до змін у вимогах і умовах реалізації проєктів. Оцінка успіху проєкту повинна враховувати не лише класичні показники, такі як строки, бюджет та якість, але й гнучкість, задоволеність клієнтів та стейкхолдерів. Перспективним напрямком є розвиток гібридних моделей, які поєднують у собі найкращі елементи різних підходів до управління проєктами. Гнучкість стає однією з ключових характеристик сучасних підходів до управління проєктами, що дозволяє успішно адаптуватися до змін і досягати кращих результатів, навіть у складних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванов В. М. Управління проєктами: сучасні методи та інструменти. — Київ: Освіта, 2020.
2. Петров О. А. Традиційні моделі управління проєктами. — Харків: Фоліо, 2018.
3. Дуброва І. М. Гнучкі методології управління проєктами: теорія та практика. — Львів: Видавництво ЛНУ, 2020.
4. Коваленко П. В. Інструменти управління проєктами в умовах сучасного бізнес-середовища. — Київ: ВНЗ України, 2021.
5. Сердюк А. О. Виклики сучасних методологій управління проєктами у великих корпораціях. — Київ: Інститут менеджменту, 2020.
6. Andersen, E. S. Project Success: A Multidimensional Perspective. — Oslo: Project Management Institute, 2021.
7. Johnson, H. Critical Path Method in Project Management. — New York: McGraw-Hill, 2021.
8. Kerzner, H. Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling. — New York: John Wiley & Sons, 2017.
9. Mikalef, P. Lean Six Sigma in Information Systems Management. — London: Routledge, 2020.



10. Papke-Shields, K. Hybrid Models of Project Management. — Boston: Harvard Business Review, 2021.
11. Schwaber, K. Scrum Framework: Implementing Agile in Complex Projects. — Boston: Addison-Wesley, 2020.
12. Smith, R. Agile Project Management: Best Practices. — London: Sage Publications, 2019.
13. Williams, T. Trello for Team Collaboration. — New York: Pearson, 2018.
14. Womack, J. Lean Thinking: Banish Waste and Create Wealth in Your Corporation. — New York: Simon & Schuster, 1990.
15. Горбаль О. С. Адаптація гнучких методів управління проєктами у малому бізнесі. — Одеса: ОНУ, 2020.